

TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI RIVOJLANTIRISH.

Omonullayeva Shahlo

Annotatsiya: Tashqi iqtisodiy faoliyat mamlakatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni, savdo, investitsiyalar va boshqa iqtisodiy faoliyatlarni o'z ichiga oladi. TIFning investitsion jozibadorligi esa, mamlakatning xorijiy investitsiyalarni jalb qilish qobiliyatini belgilaydi. Ushbu maqolada, tashqi iqtisodiy faoliyatning investitsion jozibadorligini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan asosiy omillar va strategiyalar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: iqtisodiy o'sish, iqtisodiy faoliyat, investitsion jozibadorlik, xorijiy investitsiyalar, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar.

Har bir mamlakat, avvalo, iqtisodiy rivojlanishga, dunyodagi rivojlangan mamlakatlar qatoriga qo'shilishga harakat qiladi. Shu orqali makro va mikro muhitni rivojlantirishga, yalpi ichki mahsulotni oshirishga intiladi. Bunday keng ko'lamli ishlarni bajarish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish ham katta ahamiyat kasb etadi. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida mamlakatda investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirishga doir qator maqsad va vazifalar nazarda tutildi.

Jumladan, Taraqqiyot strategiyasining 26-maqsadida, mamlakatda investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish, kelgusi besh yilda 120 milliard AQSH dollari, jumladan 70 milliard dollar xorijiy investitsiyalarni jalb etish choralari ko'rish ko'zda tutilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2022-yil 21-dekabrda Oliy Majlisga murojaatnomasida "Iqtisodiyotimizga shu yilning o'zida 8 milliard dollar to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar kirib keldi, eksportimiz esa, 19 milliard dollarga yetganligini" e'tirof etib, 2023-yildagi eng ustuvor yo'nalishlardan oltinchisi iqtisodiyotga mahalliy va xorijiy xususiy investitsiyalarni ko'paytirish uchun sharoitlarni yanada yaxshilaymiz deb belgilab berdi. Bu esa xorijiy investitsiyalarning

kirib kelishi uchun qulay investitsiya muhiti va uni jozibadorligini yanada oshirish zaruriyatini ko'rsatadi.

Mamlakatimiz Prezidenti Sh.Mirziyoyevning investitsion muhitning jozibadorligini oshirish maqsadida qabul qilingan 2018-yil 2-avgustdagi "O'zbekiston Respublikasida investitsiya muhitini tubdan yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga ko'ra O'zbekiston Respublikasiga investitsiya kiritgan chet el fuqarolari va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarga ko'p martalik uch yillik viza olish va uning amal qilish muddatini O'zbekiston Respublikasi hududidan chiqish zaruratisiz cheklanmagan miqdorda uzaytirish huquqi berildi.

Investitsion jozibadorlikning asosiy omillaridan biri mamlakatning iqtisodiy barqarorligidir. Iqtisodiy o'sish, inflyatsiya darajasi, valyuta kursi va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar investorlar uchun muhim ahamiyatga ega. Barqaror iqtisodiy muhit, investorlarning xavfini kamaytiradi va ularni mamlakatga investitsiya kiritishga undaydi. Mamlakatda investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay huquqiy va regulyator muhit yaratish zarur. Bu, investorlar uchun qonuniy kafolatlar, soliq imtiyozlari, va investitsiya shartnomalarining shaffofligi kabi omillarni o'z ichiga oladi. Mamlakatning investitsiya siyosati va qonunchiligi investorlar uchun muhim ko'rsatkichdir. Yuqori sifatli infratuzilma, jumladan transport, aloqa, energiya va boshqa xizmatlar, investitsiyalarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Yaxshi rivojlangan infratuzilma investorlar uchun xarajatlarni kamaytiradi va biznes faoliyatini osonlashtiradi. Mamlakatlar infratuzilma loyihalariga investitsiya kiritish orqali o'z jozibadorligini oshirishlari mumkin. Malakali kadrlar mavjudligi, investitsion jozibadorlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim tizimi, kasb-hunar ta'limi va ilmiy tadqiqotlar orqali malakali kadrlar tayyorlash, investorlar uchun muhim resurs hisoblanadi. [1]

Mamlakatlar, ta'lim va ilm-fan sohasiga investitsiya kiritish orqali o'z kadrlar bazasini kengaytirishi va sifatini oshirishi kerak. Innovatsiyalar va texnologik rivojlanish, investitsion jozibadorlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Mamlakatlar, innovatsion ekotizimlarni rivojlantirish, startaplarni qo'llab-quvvatlash va ilmiy

tadqiqotlarga investitsiya kiritish orqali xorijiy investorlarni jalb qilishlari mumkin. Innovatsion faoliyat, iqtisodiy o'sishni tezlashtiradi va yangi ish o'rinlarini yaratadi. Xalqaro hamkorlik va savdo aloqalarini rivojlantirish, investitsion jozibadorlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Mamlakatlar, xalqaro tashkilotlar, savdo palatalari va boshqa iqtisodiy tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali investitsiyalarni jalb qilishlari mumkin. Xalqaro savdo kelishuvlari va iqtisodiy integratsiya, investorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.[3]

Xulosa:

Tashqi iqtisodiy faoliyatning investitsion jozibadorligini rivojlantirish, mamlakatning iqtisodiy o'sishi va barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiy barqarorlik, huquqiy muhit, infratuzilma, malakali kadrlar, innovatsion rivojlanish va xalqaro hamkorlik kabi omillar, investitsiyalarni jalb qilishda asosiy rol o'ynaydi. Mamlakatlar, ushbu omillarni hisobga olib, o'z investitsion jozibadorligini oshirish uchun strategiyalar ishlab chiqishlari zarur. Bu esa, o'z navbatida, iqtisodiy o'sishni tezlashtirish va ijtimoiy farovonlikni oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Смаглюкова ТМ. Общие подходы к формированию региональной инвестиционной политики. // *Современные проблемы науки.* - 2014. № 1.
2. Vahabov A.V., Xajibakiyev Sh,X., Muminov N.G “Xorijiy investitsiyalar” o‘quv qo‘llanma – T.: Moliya, 2010. –153 b.
3. G‘ozibekov D.G‘., Nosirov E.I. O‘zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalar investitsiyalarни жалб қилиш. Рисола. – T.: Иқтисод-молия, 2007. – 92 б.
4. Ваҳабов А.В., Таджибаева Д.А., Хажибакиев Ш.Х. Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар: дарслик. – T.: Baktria press, 2015. -584 б.
5. Salimov B., Xotamov I. Investitsiyaviy faollik: tahlil va imkoniyatlar. TDIUkoll.monogr. – T.: Fan va texnologiya, 2019, 93-b.
6. Mustafakulov Sh.I. Investitsion muhit jozibadorligi. – T.: Baktria press, 2017 – 18-b.